

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 17. Etiam Domine. Christus amat & cruciat, vt Ioseph, si vero nos tribulationem voluntarie suscipimus, vt mulier hæc, erit nobis vtilissima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](#)

Tob 36.
22.

in illa sententia Eliu amici Iob, in qua loquitur de Deo: *Nullus ei similis in legislatoribus*, sit quoddam verbum, quod significet, ac cum tendere, unde sic legi potest: *Non est ei similis in iaculatoribus*. Nullus iaculator tam dextra manu spiculum eiaculaatur: eo enim modo, & ratione qua vult, iaculum libat: quosdam sagittis ferit leuitoribus, donis, beneficiis, gratiis ad pedes suos sibi profernit, & eorum cordis intima producit in lucem; alios vero sagittis venenatis, doloribus, tribulationibus, & opprobriis transfudit inopinato corrueunt. Prætendit autem illorum heroicæ declarare virtutes, & electorum patefæcere prærogatiæ. Hoc verò tanta agit sinceritate, ut saepius pro eo quod hi majori honore digni habentur, & eorum coram mundo virtus agnita coleretur, ille è contra talia facit, quia in eorum detrimentum, & ignominia quasi notam declinare videantur, ut in simili occasione nota D. Ambrosius.

Quis Christum non arguat crudelitatis, qui modum attendit, quo hanc mulierem excipit, & verba duriora, quibus illam quasi repellit à se nancubundus? Ille qui nihil præter muliercordiam resonabat, qui nihil aliud inculcabat, quam proximi sui necessitati esse subveniendum. Ille, qui motu proprio querit quibus benefaciat, qui in se figura non exprimit benignissimi pitorum, qui ad viuis ovis inquisitionem, montes obterat, pericula non timet, inuentam autem propriis baulach humeris, quis dicat, quod ipse ne uno quidem verbo mulierem hanc affl. Aam solari dignetur, sed insuper affl. etiam crudus affligit, nonis impensis, aliis iniuriis autum eius exulceret,
Ez. 63.27. ut cum Davide conqueri posse videatur: *Super dolorem vestrum meorum addiderunt?* Ne miseris, transcant hæc omnia; modò mulieris huius pectoris patefat fortredo, & quantum opinor, vult eam aspero sermone vellicari, ut cuncti conspiciant quanta sit mulieris huius emicentia virtus, & tali in Ecclesia sua honore celebretur, ut per omne sacerdotium, eius fides virtus decantetur, ceterique iusti virtutem eius, & in oratione constantiam admirentur. O ter maximus Deus, quam congruè illi licet dicere, cui tua nora est conditio & agendi consilium: *Nimis honorificati sunt amici tui Deus.* Habet modò D. Chrysostomus apertam rationem (inquit D. Chrysostomus) cur mulierem in hanc tot agitari tempestatis: *Vi illam Gen. To. 1. ipsam in toto orbe nobiliter faciat, asperius illam concutit, sciebas enim fortitudinem mulieris.*

S. 17. Etiam Domine. *Christus amat & cruciat, et Joseph, si vero nos tribulationem voluntarie suscipimus, vi mulier hoc, erit nobis utilissima.*

A Liam nobis & profeciam prælegit hæc 46ta prudens negotiatrix lectionem, quæ nos instruit, quo sicut animo recipienda tribulationes, quibus nos Dominus visitat, ut ille voluntarie faciamus, illas extensis manus suscipiamus, & pacienter perferamus. Hoc tibi persuade, (persuaderet D. Gregor.) Deum nulli permittere tribulationes, ea mente quæ Ezech. ad illi opter malum, nequaquam, quinimo illas suæ his immittit quos habet sibi chartores. Hoc ipsum protelatus Salomon: *Quem diltgit Do- Pro. 3. minus, corripit, & quasi pater in filio complacit.* 12. sibi: Et iterum: *Ego quos amo, arguo & casti.* Ap. 3. 19. go. Reuoca ad memoriam (ait D. Gregor.) ce. 19. lebrem illum Joseph, quam saevè debachatus est in fratres suos, modò illos, ut iudicatores regni accusans, modò vi prædones redarguerunt, & quos ita lido ore mordebar saepius ac acerbis, fratres eius erant: *Quasi ad alienos du riis loquebatur.* An forte odio germanos fratres infectabatur? An ut illis malum optaret, tot precessit angustia? Erras, si hoc credideris: quinimo eius præ nimio erga fratres suos amor visceri liquefecit, quibus & coniunctum iuste preparari quibuslibet cupedius instruunt: tantum que illis desiderabat bonum, ut præ amore laetiarum nequeritur continere, dum eos videt inexpectata forte miserando, ut cuicunque illis dissimilares, opus fuit in partem secedere eadem deterius, oculos abluturus, ne sciemus annotarent. Quam pati gressu procedunt amor & cruciatus! *O Tormentum misericordia!* exclaimat D. Gregor, *Amar & ericias.* Amar D. Gregor & ob hoc cruciat, ut enormis illius sui peccati recordentur, quod in eum admiserant, dum eum morti dare & perdere cogitabant, deicentes in cisternam, & tandem ut mancipium vi- giuti argenteis distrahentes, perduelles fratticidae.

O bone Deus: quis sinceriori diligit affectu animas, quam tu? *Qui amas animas.* Dixit Sap. 11. Spiritus 5. Quis plura pro illis fecit, quam tu? Hæc paucis verbis expendit D. August. *Pere- D Ave. ram, abieram in peccatum, veniam datum eram, ut L. Solli- nisi pro me, ut redimeres me, & tantum me di- c. 13. lexisti, ut sanguinem tuum in pretium daret pro*

896.

me. Dilexisti me Domine plus, quam te: quia mori voluisti pro me. O quæ verba, profunda confederatione dignissima! Nihilominus: *Amas & crucis.* Quos sincerius amas, eos duriori subiectis tortura, non ut illos perdas perituros, sed ut illi se cognoscant peccatores, reatum suum faciantur, fortes eluant peccatorum, meritorum proficiunt incrementis: nihil etenim est, quo thesauros Sancti lucentur diitores meritorum, quam laboribus, ærumnis & aduersitatibus. D. Chrysostom. trutinaat parabolam illam talentorum, qua Dominus serujs suis distribuit, bonorum suorum partem, et illis sibi in lucrum negotiarentur, corum symbolum bonorum, que Deus electis suis clargitur, ut cum eis negotientur. Obijices, Domine, mihi nullum dedit talentum: nec corporis valetudinem, nec opes, nec dignitatem, nec in Republica honoris itatum aut æstimationem: nihil in me reperto: nisi defectus, inopia, dolores, anxietates. Illa sunt igitur (inquit D. Chrysostom.) talenta diuina, quibus lucrat i poisis & multo fone negotiari: plura enim lucrati potest anima sua eternum omnium indigus ipsa sua paupertate, quam suis opibus diues; & suis ærumnis miser, quam sua valetudine robustus. Exempli tibi sunt Apostoli, quos dixit amicos suos, fratres suos, iuos familiares, sancti omnes, quos certe voluer fieri diores, nulla erga illis tradidit talenta præter hæc, infirmitates, labores, vexationes, persecutions, opprobria, de quibus alias. Qua ratione igitur illis ego lucrum faciam? Quomodo cum illis negotiabor? Hoc te prudens illa docebit negotiatrix. Calamitates illas inevitabilis, quibus te Deus flagellata quas fugere, dimittere, declinare non licet, sed voluntarias: hoc age, quod communis phrasis proloquimur, fac de necessitate virtutem, illas accepta, ut penitentiam, quam tibi imponit summus Pontifex Deus, in tuorum remissionem peccatorum, & quas prius propria & placita non recipisti voluntate, modo illas placido vultu, & grato animo accepta. Quando tibi illas Deus permittit; dico, cum hac muliere. *Eiam Domine,* hoc enim modo erit tibi labor ad quietem, malum ad bonum, mors ad vitam.

47 Hoc consilio quandam instruxit D. Hieron. nobilem Romanam mulierem, nomine Furiam, ex illusterrimo Camillorum stemmate progenitam. Emotitor illi Probus coniux viri coniularis, remansit illa superstes vidua, iuvenis, & iacet diues, diversis tamen ac grauibus ærumnis miseranda. Illam exhortatur Diuus Hieronymus.

hanc sumat de manu Dei aduersitatem, intelligit Ep. 10. ad gat quoque, quod illud, quod sibi videatur & credit esse signum commotionis diuinæ, misericordia reputanda sit sibi à Deo facta: ut conformi cum Deo voluntate, bona luetetur infinita, celestra numquam perturba, & commune adducit proverbiū; *Arripe quæso occasioem,* & fac de necessitate virtutem. Explicat hunc concepium D. Chrysostom. Loges te morbis afflitum, quos totis viribus nequeas curare? A me consilium quæris, & malo tuo remedium? Qualiter potero, non à tribulatione subversi? Hoc tibi ex. p. 10. 1. plicabo: *Cogita, quod sine velis, sine nolis illam patieris,* & si hanc non feras patienter, nec tribulationem voluntarie acceptes, corporis tribulationi quam ex infirmitate patieris, superaddes animæ tribulationem tuâ impatienciam, sicque duobus malis opprimeris: *Si gravis quidem maxima lucraberis: si verè egre ferens, & superbens maiorem reddes proclamam.* Praeterea valde fuit illa exempla, quæ in huius doctrinae profecta confirmationem. *Filium quis amissit alter tam rem.* Si coguaueris, quod factum solvi non posse, potest ausem ex infanabilis calamitate aliquid deserpi, easum generosè ferendo, & pro blasphemis, Lumen benedictionem referendo, ita mala non voluntarie illata, tibis fient libere merito voluntatis. *Vidisti filium ante tempus rapum ē Die, Dominus dedit, Dominus abducit &c.* *Vidisti malos propositos venentes, & iustos adversis laborantes, & innuera patentes mala &c.*

Declaratur autem hoc ex illa doctrina, quæ Sancti perpendunt materiam de concubiniis, quam tractat D. Thom. Cum mens Dei ea fuerit, ut mundus in hominibus multiplicaretur, permisit in eius exordio, & post diluvium, ut viti pluribus coniungentur: vxoribus, & hoc nominatum quibuldam iustis Patriarchis. Attamen eo hoc fiebat modo, ut una carum esset primaria, marito natalium celiitudine non inferior. Alij vero erant ancillæ iuniores, vilioris conditionis, quæ communiter fortiores sunt, robustiores ac secundiores. Realiter vxores erant: quibus viri copulabantur, sed sub manu, & subiecta; ut Salomon qui texcentas ducerat in uxores, & plurimas alebat concubinas. Particulariter tamen seruiebant hæc, quando primaria vxores erant steriles, nec viris suis liberos gigebant: tunc enim illæ ipsæ, ex filiorum desiderio, viris suis persuadebant, ut ancillæ suis ingenerentur, & ea um filios, vi proprios adeptabant. Ita in historiâ Abrahæ, hoc adserimus impletum; sed particulariter in Iacob.

I.
Alle-
goria

Optat matrimonio iungī cum Rachel, sub-
stituit illi Laban Liam, & dedit illi concubinam
Zelpham ancillam. Postmodum verò suscepit
Rachel in uxorem, illi quoque dedit ancillam
Balama. Parit Lia quatinus prolein, & pacere de-
titur. Statim verò hoc curat, ut maritus suus in
uxorem sumat famulā Zelpham, cuius filios Lia
suscepit, & ut sibi proprios in domo nutriebar-
Rachel doles se sterilem, & viro persuaderet
Balau ancillam suscipiat sibi in uxorem, qua
pariente, filios illos in suo adoptauit. Proinde
in numero duodecim Patriarcharum recensem-
tur. Ducas habes uxores, viam nobilem, animam
scilicet, ignobilem alteram & ancillam, nimi-
rum carnem. Vtraque filios parit. Carnis filii
sunt, fames, pestis, morbi, calamitates, mors.
Animæ verò, oratio, deuotio, fides, spes, chari-
tas &c. Optas carnis filios, ut legitimos adopta-
ri? Ilos suscipiat uxor principialis anima, ad-
mittas & suscipiat ut filios suos famam pestem,
sitim, arumnas, morbos. Ilos suscipiat, & in-
ter filios spiritus numerabuntur. O quantum
posses his tribulationibus mereri, quas excutere
diuertere, declinare non potes, si illas ut volun-
tarias fulciperes, adoptares ut proprias cum omni-
mentis lucemissione paterneris, & in tuorum
seculorum eas offeres remissionem!

Non leuiter transcamus, quantis laudibus
extollant Doctores meadūcum Lazarum, ob sua
contra stricta ieunia. Tertullian. a præsentim verò D.
Physicos, b Lazar ieiunis illud tribuit, illa ea suffile
quibus conseruit, ut morientis animam Ange-
libi in-
diciis ieiuniis
refouendam: *Quis Lazarus in sinu Abrahæ re-
b Hoc. i. da quiescere fecit? Nonus ieiunium?* Res hactenus
inustata, res noua. Audiuius quidem Lazarus
de iniuncta patientia laudari, quā dolores
suos, arumnas & extremam paupertatem perfe-
rebat inculpatos, leuitiam quoque nou ferendam
diuitis epulonis ac suorum seruorum, quā
miserum afflatumque crudelius affligeret, illo
tamen neminem accusante, nec vel modicum
queritante. Tandem inter lambentium sibi el-
lera cauus lingas emori, sed nec ob hoc ex-
postulantem sumus admirati. At de ieiunio, quis
eum merito extollat, cum illi hoc esset necessa-
rium; quod meritum eius, quod animi robur,
si ieunie ille, cui ne mica panis quā famem pos-
fit depellere, & ventris elurium saturare? Con-

II.
Lazar
pauperias
vo-
luntaria

cedo, hoc illi ieiunium fusse necessarium: ege-
state enim laborabat extrema, nec quod ori in-
gereret, habebat vel frustum panis. Attamen e-
greditatem hanc fecit voluptatiam, integra accep-

tans voluntate, famem constanti perferten pa-
cientia, sicut etiam pauperatem, morbos, ar-
umnas, vulnera, quæ sibi à Deo credem immis-
sa, suscipiebat: *Eiam Domine.* Perplacet mihi
Domine, voluntariè Domine hac patior: hæc
eternum & multo plura mea merentur peccata. Et
hæc fors mea optima te Domine, mei recorda-
ri, hoc quoque tibi placeat quod me tuꝝ cernas
conformem voluntati.

Illa voluntatis sua resignatione, tot meri-
tis diues claruit D. Iob tot arumnis, aduersis;
& temptationibus super eum irruentibus unde-
quaque percussus, quæ licet illi contigerunt, illo
ea non assument, sed Deo permittente, volun-
taria ramen efficit, in omnibus haec Deo con-
Simitates ciens laudem gratiarum: *Si bona suscepimus de & Iob &*
manu Dei, mala quare non sustineamus: *Sicut David,*
Domino placuit, ita factum est. *Sicut nomen Domini Iob 1:10,*
in benedictione. Notate verba, signate mysteria:
Suscepimus. Ambabus ylnis amplexati sumus
bona, amplectamur & mala. Nihil nobis ma-
gis necessarium, quam ipsa mors, sententia enim
à Deo lata est irrevocabilis: *Statutum est homi Hebr. 9:
nibus semel mori.* Nihilominos opinatur, D. Am-
bros. quod mortem illam, Deo possit tam gra-
tia offerre sacrificium, quām fuit illud Abra moriū.
haec Deo gratum: & hac de causa psalmum ex-
suciat 113. vbi David diligenter inquirit, quod
Deo possit offerte sacrificium acceptabile in
beneficiorum, quæ à Deo accepserat ultimam re-
tributionem: *Quid retribuam Domino, pro omni-
nius, quæ retribuit mihi?* Sic te oportet esse fa-
felicium, si te gloriari virtutum esse virtutis, si
enim talis non es, cui illud parum non est gra-
tum, quod in eius gratiam suis praefat vicinus,
minus erit, cui gratum non est illud multum
sibi à Deo praestitum. Multa tibi ô David oc-
currunt ad Dei gloriam facienda. Millenos ag-
norum, atritum & capraram greges Deo immo-
late, ieunare, dare elemosynam, Dei iniurias
vindicare. Bona sunt hæc, fateor; verum
men illud sentio Deo fore omnium gratia-
m, de manu eius voluntariè calicem illum
amarum suscipere passionis, quam propinat:
*Gallicem salutaris acipiam, En nomen Domini in-
sucabo.*

Hoc præ ceteris Deo perplacet, hilari men-
te, voluntate pia de manu eius acceptate calicem,
fanum eius nomen inuocando. Deo grata sunt,
quæ agis opera bona, sed quod maxime illi fa-
cias, hoc viuus esse credito, ut patienter &
indolenter suscipias ignominias, opprobria,
tribulationes, arumnas, eaque omnia profunda
humus.

humilitate, diuinæ eius offeratas voluntati: dico cum Christo, calici, quem tibi propinat cibendum: *Fiat voluntas tua*. Et cum omnium terribilium, terribilissima sit mors, sacrificium omnium gratissimum, (testatur David) quod sancti Deo litarunt, illud iudico, quod animo infacto, voluntate Deo consona, illam acceptarunt, ut quid fibi de Dei manu proveniens pretiosum: *Precioſa eſt in conſpectu Domini, mors sanctorum eius*. O quam magni meriti & coram Deo mors hæc preioſa, quando vir iustus eam sibi cernens iam imminente, latet exclamat: *Dixi p̄fici vīculū meū, tibi ſacrificabo hōftiam laudis*. Benedicetus Dominus Deus meus, qui mihi illam immittis mortem, quā anima mea vincula ditupantur; illa, quælo, ignis sic, quod peccata mea & purgantur & eradicantur. Idcirco cantat Ecclesia psalmum hunc in festo Sanctorum Martyrum: erat enim hæc illorum mors sacrificium, quod obulerunt Deo gratissimum; accipientes de manu Domini calicem hunc crucatum ac mortis, & Deo litanter, occinebant: *Etiā Domine, Hoc ita verum conſemus, quod per hanc eum Dei voluntate conformitatem, latro ille nebulō crucem mutauit, quā criminis plebebantur, inaltæ, quō se Deo ſacrificium acceperatissimum & hōftiam immolauit: vnde*

^{2 Epis ad SS.} Patres cum Martyribus annumerant. Ita D. Cypriana a. D. Auguſt. b. D. Hyeron. c. & alij. Quid hoc opus tantum, efficit? Voluntaria ſimile acceptatio eius quod necessario & incurabilis, & ter ſibi accidebat: cruciatum hunc accepitando ſe de poff. in penam ſuorum ſcelerum, dicendo: *Nes qui-Domini dem inſte: nam digna ſaſti recipimus*. Operabat b. et. 45, enim ille, ut pena illa, totu[m] mundi e[st]o duraret, ex diuer. vt illa pro peccatis suis ſatisfaceret, & cruci ſi. &c. confixus, Christi laudes intonat, eius innocentiā anima tia p[ro]cezo, in cuius confirmationem veritatis, & L. 3, probrotam hanc mortem accepit patiens er: *Hic cap. 9. n[on] nihil malo fecit. Eſt enim (teſte D. Chryſoſt.) c. Epis. 58. patientia qua Martires faciunt. Patientia qua ſuoz. tuit latro cruciatuſ, illam martyrem confeſſ. D. Chr. crauit: & ſobriliſer expedit D. Auguſtinus. Ia P. 27. Quid pena qua incepit in latrone, finiit in ſo. Ho. 1. martyre: cui illam enim ferre patienter, vt in 2, ad latro bene meritus, & Christum conſideretur, Corinb. in coronam verba est martyrij: *T[em]p[or]a ceperat. D. Avg. in latrone, & nouo genere coſummatur in mar-ſtr. 45. ex Tyre*. Haec quoque efficit, & tu martyris: ſi: diuerſi li patientiam ferues, & ſummis laborans an-tribuſtis gaudijs, dixeris: *Etiā Domine, O Domine, D. Enſeb. quam agis ſapienget, illō me tractans mo-tio. dō, dum me ſuperbum laboribus affligis,**

reum cædis flagellis, & paupertate punis delin-quentem.

§. 18. Etiam Domine. *Ficus ſimus primi floris, ut mulier haec.*

Hic illud optime quadrat, quod in ſenuſo litterali Dominus proponuit vati Hieremias, vt notat D. Hieron. & confer illum In cap. 24. excellum rapiebat, fillebat ad portas tem- pli, cui Deus ostendit duo canistra ſicuum. Ca- Hier. 6. 24. latus unus ſicus bonas habebat nimis, vt ſolent esse ſicus primi temporis, & calathus unus ſicus habebat malas nimis. Interrogat eum Dominus; propheta quid vides? Respondet: *Ficus bonas, bonas valde, ſicus malas, malas valde*. Quid hoc noui Domine, ad portam templi ſicuum caſtra? Num forte locus hic fructuum eſt forum? Hic te vidimus altero die ita mercatum omnem in templo abhortente, vt licet oves, boues, ac columnæ ea efflent animalia, qua Deo in tem- plo offerebantur, illa tamen expuleris, ac vi- gis cecideris venditores: quā igitur ratione tu modo hic ſicuum copinhos expouſis? Adimira- bile hic veneror sacramentum. Iam Deus sta- tuerat populum ſuum ſupitemis pletere tribu- latiōnibus, angustijs, capiuitate, flammis, fi- ti, fame, qua libus illi autē ſapius, per Hieremiam fuerat comminatus, ſape numero quo- que & ipſe propheta illis nominauit & conſul- to periuferat, vt illis tribulationibus, à Deo misis, ſub confundentes ſapientiores, cum ver- p[ro]pe peccatis abſtinerent, nec eorum agerent p[re]nientiam, certō certius p[ro]nōſcerent, ſupplicia- le non evulſos, quibus illos Deus ipſe vindex pleceret: quoſcire patienter ac humiliter illa ſultinerent, iuſtan aguſcentes criminum ſuo- rum ponam, ino ſceleribus multo ſuis in- feriorē. Talibus eos rationibus, ac monitionibus ſapius vates Hieremias exhibebat, vt patet ex multis capitib[us] à vigesimo & ultra. Ostendit Vati ſuo Deus diſcriben, inter unum & alterum: erant enim aliqui ſicut ſicus bo- nae, honore valde: *Vt ſolent eſe ſicus primi tem- poris.*

Erant autem hi, qui prophetæ conſilij obſe- quentes, qui labores, qui plagas à Deo missas aduertentes, qui dum ſe capti in Babyloniam ductos lamentantur, dum ſe fame ſunt, aliisque procellis cernunt aguatos, patienter & ani- mo infacto hæc omnia perficiunt, & cum

Tlf 3. Chan-